

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

(א) לקמן י"ג, ט [לקמן
 ע"ה.] א [פסחים ק"ה
 מנחות ג"ג.] ד [גיטות
 הערוך בערך פסק פסקה].
 (ב) [ע"ל ט"ו, ט] א' א'
 מאכ"י, ו [וע"ע תוס' גיטין
 ד"ה אפילו ל'א].

הגהות הב"ח

(א) גב' מת נולד ויבס לר'
 כ"ל ויבס אלא ממח:
 (ב) שם מותרת לזה לא
 משכחת לה ואי צי:
 (ג) תוס' ד"ה לעולם וכו'
 אסרה עליו ברם כ"ה
 הו': (ד) ד"ה לר' יהודה
 וכו' משכחת לה כגון
 שקידש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גב' באחותה דהיורה
 קמיירי באחותה דאסורה
 לא קמיירי כ"ל:

וסימניך מס נולד ויבס כו'. כדפי' אלמא מדתני רבי חייל כזולן אני
 קורא צהן ואפילו באשת אחיו שלא היה בעולם אלמא מנה דמתני'
 תני פלוגתא דהא רבי חייל אמתני' קאי: לרבי ליה ליה בני כללי.
 דר' חייל הלכך לא מוקמינן מתני' בפלוגתא אלא כזולן ולכסוף ייבס
 לרבי הכל: אמו אנוסת אביו כהנא

משיכת לה. להכי לא נקט רבי במתני'
 שאי אמה קורא בה האסורה לזה
 מותרת לזה ואחותה כשהיא יבמתה
 מתייבמת שיהו צ' אחיות נופלות
 להתייבס ותהא זו אסורה לזה משום
 אמו וכן זו על זה ומותרת לשני אלא
 חדא משכחת לה או האסורה לזה
 מותרת לזה או אחותה כשהיא
 יבמתה: אי יעקב שפי אחיות
 אנס. וילדה לו האחת לוי והאחת
 יהודה וגשא ראוני אנוסת אביו
 אמו של לוי ושמעון גשא אנוסת
 אביו אמו של יהודה: אחוסה כשהיא
 יבמתה. נופלת לייבוס לפני לוי
 ויהודה צניה משכחת לה: האסורה
 לזה מותרת לזה לא משכחת לה. לפי
 שמתיהן אסורות על שניהם אמו של לוי
 אסורה לו משום אמו ואחותה משום
 אחות האם וכן ליהודה ושמתיהן פטורות
 מן החליצה ומן הייבוס: ואי שפי
 נכריות אנס. וילדו לו צ' בנים
 וגשום צ' בנים מאשה אחרת ונפלו
 לפני צניהם האסורה לזה מותרת לזה
 משכחת לה אבל לא אחיות גינהו
 ועיקר מילתיה דרבי חייל משום ייבוס
 שפי אחיות נקט: ה"ג רב אשי אמר
 לעולם ליה ליה לר' בני כללי ובפלוגתא
 קא מיירי. כלומר לא תימא דהא דלא
 תני אמו אנוסת אביו משום דלא
 משכחת [צהן] הני כללי דלרבי ל"ל
 הני כללי ולא תימא להכי שבקיה דלא
 מיירי בפלוגתא דבפלוגתא ודאי
 קמיירי ומאי אין לו מוח דקאמר ליה?
 ה"ק ליה כו': דאמר באנוסת אביו.
 ולא משכחת לה שפולח אס לפני צנה
 לייבוס מאחיו ומאכיו: דאי עבר
 ונסיב. את אנוסת אביו ונפלה לייבוס
 לפני צנה ולימתני: צנא דאי נמי
 משכחת. שלא עבר זה המת בנישואיה:
 אנס כלום. ועבר על דת: ואע"פ.

דמהדר ליה רבי ללוי כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו: דקדק
 לוי במתני'. הגייה והוספה לאמו אנוסת אביו במשנתו: היפה
 אמו נשואם אביו וגשום לאחיו מאכיו ומת. לא תפסי קדושין
 בה שהרי אשת אב בכרת ואמרינן לקמן [כ:] אין קדושין תופסין
 בחייבי כריתות דברי הכל הלכך כשמת רשע זה לא נפלה זו
 לייבוס לפני צנה דלאו אשת אח הואי ואינה פוטרת כרתה:
 היתה

ובא שמעון וקדשה סתם ומת כו' או צענין שאמר ר' יוחנן צפ' האומר
 צפ"ג [לקמן לא: ועס ד"ה מדרבנן] ובפ"צ [לקמן י"ה. ועס] משמע דאשת שני מתים גזירה דרבנן ושם אפרש וצירושלמי צריש המגשר פריך לה
 מתיב ר' חנינא בשם רבי פנחס ליתני ט"ו נשים כר"א ומשני תמן התורה אסרה עליו (א) הכא הוא אסרה עליו ופי' רבינו יצחק תמן
 התורה אסרה עליו ושנשאה המת אין לה היתר להתייבס כשימות מפני שאין איקור שבה תלוי בשום אדם אלא במורה שאסרה עליו
 אבל אשת איש האיקור תלוי במגשר שאם ירצה יתירנה ליבס קודם שימות אחיו שנשאה ולהכי לא תני להו דלא דמו להו לפי שצד המגשר
 להתיירא: דקתני שש עריות המורות בא"י בו. ומימא דמאי ס"ד דגנהו דלעיל דלא דייקי מסיפא וממ"נ כיון דתני לה גבי שש
 עריות לא אפרש למיתנייה צרישא וי"ל דקשיא וי"ל דקשיא ליה ללוי דה"ל למיתני צרישא ט"ו ובסיפא לא הוה ליה למיתני אלא ה' ואע"ג דאשת
 כרבי יהודה ה"ל למיתני ששה עשר דאי עבר ונסיב ושני ליה רבי בפלוגתא לא קא מיירי ודאי לא קא מיירי: דר"ב יהודה גמי
 משכחת לה דאי עבר ונסיב. תימא דכלא דאי עבר ונסיב נמי משכחת לה (ב) שקידש ולא זעל דאפילו אביו דאמר בפרק בתרא
 דקידושין (דף ע"ח.) גבי אלמנה לכ"ג קידש לוקה היינו משום דתמיב לא יקח אבל הכא לא יגלה כתיב וי"ל דשמא אסור לקדש מדרבנן
 שמא יבעול ואפילו יהא מותר לקדשה חשיב דאי מטעם שאסור לצוא עליה ואי"ת אפילו ע"י דאי הכי משכחת לה הא ר' יהודה סבר
 כר"ע בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נ"ג.) דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין וי"ל דלא סבר לה הש"ס ככרייתא דההיא אלא כמתני'
 דפליג עליה ועוד דעל כרחק מתני' דהכא לא סברה צנא כרבי יהודה דהא קתני בפ"צ [לקמן דף כ.] איסור מצוה ואיסור קדושה חוללת
 ולא מתייבמת ואי אין קדושין תופסין בחייבי לאוין חליצה נמי לא תיבעי ואי"ת בחייבי לאוין דשאר מנלן דלא סבר מתני' כרבי
 יהודה דאיסור מצוה ואיסור קדושה מפרש לקמן כגון אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיעו ממורת ומתינה לישראל ור"י דע"כ
 ממני

לעולם בית איה רבי הני בצלוי ובפלוגתא קמיירי. ואי"ת ליתני
 אשת איש שפוטרת כרתה כגון דלמחר לה ל"ו גיטין ע"מ
 שלא תנשאי לפלוני דפליגי בהמגשר (גיטין דף פ"ג.) ר"א ורבנן דלר"א
 הוי גט ואסורה לפלוני ואם נשאת לאחיו ומת פוטרת לרבי ואע"ג

דאסורה לכל אדם אפי' לרבי ארבעה עשר
 מדרבנן עד שימות המגשר או הפלוני
 דחיישינן שמא תנשאי לו לאחר שמתאלמן
 או תתגרש מזה ונמלאו צניה ממורים
 כדחיישינן בהמגשר (שם דף פ"ג.) ע"מ
 שלא תבעלי לפלוני שמא תבעל לו
 אחר שמתאלמן או אחר שמתגרש
 וצעודה תחתי ליתכא למיחש ליה יומר
 מאצא ואצין מ"מ לוי דקתני נמי דאי
 כדאמרינן לקמן קשה דליתני נמי לך
 ולמאן דנפקא ליה מאחות אשה נישא
 דלא דמי הך לאחות אשה דע"מ שלא
 תנשאי שריא ליה צנות וע"מ שלא
 תבעלי יכולה היא להתקדש לו ולא
 דמיא לאחות אשה וצע"מ שלא
 תנשאי ולא תבעלי נמי אי חשיב שור
 כמו בחוץ מפלוני מ"מ לוי שריא ליה כי
 נשאת לאחיו קודם ואפי' אי לא חשיב
 שור מ"מ לא דמי לאחות אשה דהתם
 בשעת נפילה הוי אחות אשתו אבל
 הכא בשעת נפילה אינה אשת איש עד
 שבעל לו ואפי' תחשבה אשת איש
 כיון שמתעם אשת איש אסורה ליבעל
 לוי מ"מ לא דמי כיון שאם תבעל ליבס
 שנאסרה עליו הו"א אשת איש ולא
 היתה אשת אחיו מעולם הלכך לא
 פטרה כרתה ומיהו למאן דנפקא ליה
 מולקחה כל היכא דאיכא מרי ליקומין
 קשה וי"ל אע"ג דלוי מני דאי ובפלוגתא
 קמיירי לא קמיירי אלא בפלוגתא
 דס"ל לתנא דמתני' כותיה מדע דלא
 תני לוי חייבי לאוין אע"ג דלר"ע לאו
 בני חליצה וייבוס יניחו ומאן דמוסיף
 לעיל אשת אחיו שלא היה בעולמו
 ומשכחת לה כר"ש אע"ג דשמא תנא
 דמתני' לא סבר לה כר"ש היינו משום
 דכזולן אני קורא צהן משמע ליה
 דקאי אכולהו אבל אי מודו רבנן
 לר"א בקידושין דמספקא ליה לאביו
 מדקאמר צריש המגשר (שם דף פ"ג:
 ועס) דאם איתא לר' אבא קשיא

ליתני אשת איש דמשכחת לה אפילו לרבנן כגון שצא ראוני וקדשה
 חוץ משמעון וצא שמעון וקדשה סתם ומת שמעון [ונפלה לפני לוי
 אחיו] וצתה צנה נמי משכחת לה כגון שקדשה ראוני חוץ משני אחיו
 וי"ל דלא קרינא לגביה אשת המת דכבר נאסרה [עליו לפני קדושי
 אחים] משום אשת [אח] ולא חשיב ערוה במקום מצוה ומיהו אי
 אשת שני מתים דאורייתא כדמשמע בהמגשר (שם דף פ"ג: ועס) ליתני
 הכא אשת צ' מתים כגון שצא ראוני וקדשה חוץ משמעון ולוי אחיו
 (קדושין דף ק"ג.) דאפילו הן ק' תופסין ומשכחת צהן נמי כרת כרה ומיהו
 צפ"ג [לקמן לא: ועס ד"ה מדרבנן] ובפ"צ [לקמן י"ה. ועס] משמע דאשת שני מתים גזירה דרבנן ושם אפרש וצירושלמי צריש המגשר פריך לה
 מתיב ר' חנינא בשם רבי פנחס ליתני ט"ו נשים כר"א ומשני תמן התורה אסרה עליו (א) הכא הוא אסרה עליו ופי' רבינו יצחק תמן
 התורה אסרה עליו ושנשאה המת אין לה היתר להתייבס כשימות מפני שאין איקור שבה תלוי בשום אדם אלא במורה שאסרה עליו
 אבל אשת איש האיקור תלוי במגשר שאם ירצה יתירנה ליבס קודם שימות אחיו שנשאה ולהכי לא תני להו דלא דמו להו לפי שצד המגשר
 להתיירא: דקתני שש עריות המורות בא"י בו. ומימא דמאי ס"ד דגנהו דלעיל דלא דייקי מסיפא וממ"נ כיון דתני לה גבי שש
 עריות לא אפרש למיתנייה צרישא וי"ל דקשיא וי"ל דקשיא ליה ללוי דה"ל למיתני צרישא ט"ו ובסיפא לא הוה ליה למיתני אלא ה' ואע"ג דאשת
 כרבי יהודה ה"ל למיתני ששה עשר דאי עבר ונסיב ושני ליה רבי בפלוגתא לא קא מיירי ודאי לא קא מיירי: דר"ב יהודה גמי
 משכחת לה דאי עבר ונסיב. תימא דכלא דאי עבר ונסיב נמי משכחת לה (ב) שקידש ולא זעל דאפילו אביו דאמר בפרק בתרא
 דקידושין (דף ע"ח.) גבי אלמנה לכ"ג קידש לוקה היינו משום דתמיב לא יקח אבל הכא לא יגלה כתיב וי"ל דשמא אסור לקדש מדרבנן
 שמא יבעול ואפילו יהא מותר לקדשה חשיב דאי מטעם שאסור לצוא עליה ואי"ת אפילו ע"י דאי הכי משכחת לה הא ר' יהודה סבר
 כר"ע בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נ"ג.) דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין וי"ל דלא סבר לה הש"ס ככרייתא דההיא אלא כמתני'
 דפליג עליה ועוד דעל כרחק מתני' דהכא לא סברה צנא כרבי יהודה דהא קתני בפ"צ [לקמן דף כ.] איסור מצוה ואיסור קדושה חוללת
 ולא מתייבמת ואי אין קדושין תופסין בחייבי לאוין חליצה נמי לא תיבעי ואי"ת בחייבי לאוין דשאר מנלן דלא סבר מתני' כרבי
 יהודה דאיסור מצוה ואיסור קדושה מפרש לקמן כגון אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיעו ממורת ומתינה לישראל ור"י דע"כ
 ממני

שש עריות. יש שמורות
 מאלו ומיהו חומר שלהן
 שנשאות לאחריהם, ואין
 יוכלו להנשא לאחיו מאכיו,
 ואם מתו בעליהן שכן
 נכריס אלל זה כריתיהן
 מותרות להנשא לזה [קטן
 ג']. אמו. אינה יכול
 להנשא לאחיו שז לא מאכיו
 שהרי היא לו אשת האב
 וכן אשת האב ואחות
 אביו ואחותו מאכיו ואשת
 אחיו מאכיו שהיו לו
 גיטס ואשת אחיו אביו,
 כגון אסורות לאחיו מאכיו
 כשם שאסורות עליו, ואין
 כיון ל' יבוס על זה
 נטולם, ואם נשאו לאחריהם
 ולהם נשים אחרות ומתו,
 מותרות להנשא לזה, שאין
 כרת ערוה אסורה אלא
 כשנפלה ליבוס עם הערוה
 פעם אחת, שכן שפטיה
 לרבת ערוה עולמית
 כפיסור אשת אח שש לו
 גיטס (שם).